

Mededelingenkrant

De Vergulde Swaen

Jaargang 10 - nummer 2 (039) Juni 2013

Verleden dat herleeft, is altijd toekomst...

Oudheidkamer "De Vergulde Swaen" - Rotterdamseweg 53-55 - Tel. 078-6125681 - www.swaen.org
Tevens secretariaat van de Historische Vereniging Zwijndrecht

Van de voorzitter

Bijna zomer; bijna vakantie. Ook de Vergulde Swaen gaat een aantal weken dicht. De enige reden daarvoor is dat het moeilijk is om in die periode voldoende vrijwilligers bereid te vinden een 'dienst' te draaien. Niet erg, want bezoek is in de vakantiemaanden altijd matig. Overigens zullen enkele vrijwilligers gewoon doorgaan met onderhoud of inventariseren van objecten.

Dus: gesloten van 22 juli t/m 27 augustus 2013.

En met die aankondiging kijken we even terug en vooruit naar de rest van het jaar...

We hadden een geweldige start. De expositie "Veilingterrein en omliggende straten in miniatuur" was een topper; bijna 2000 bezoekers.

Ook de lezing over het "ontstaan van de Waard en over de Lindelaan (Molensteeg)" was een groot succes; ruim honderd bezoekers.

De huidige expositie "De Bruïne, de ondernemende burgemeester" (zoals hiernaast wordt beschreven) is een expositie van een heel andere signatuur, maar en zeker rekenen op voldoende belangstelling.

Na de vakantie volgt de tentoonstelling "200 jaar koninkrijk". (Lees ook ons verzoek op pagina 5). Zo hebben we 2013 geheel ingevuld. Het vervolg voor 2014 is in onderzoek; daarover later meer. Doel is om een zo gevarieerd mogelijk expositieprogramma te presenteren, dat recht doet aan onze missie, om de geschiedenis van Zwijndrecht 'levend' te houden.

Naast de exposities, vragen ook de nieuwe lezingen, voorleesavonden, het scholierenbezoek en artikelen in de krant over de geschiedenis van Zwijndrecht, de nodige aandacht en energie.

Tegelijkertijd moeten we ook 'ons huis' op orde hebben d.m.v. tijdig onderhoud, zowel voor de collectie als het pand zelf, alsook het exploiteren van de gelagkamer. Kortom: we zijn aardig bezig; we houden u op de hoogte.

Veel leesplezier; wordt vervolgd.

Jan van Dalen, voorzitter

Opening tentoonstelling "De Bruïne, de ondernemende burgemeester"

Onder grote belangstelling is op vrijdag 19 april de tentoonstelling over burgemeester De Bruïne geopend. De tentoonstelling geeft een betrouwbaar beeld over De Bruïne; zijn leven en werken in Zwijndrecht. De opening werd verricht door mevrouw Wiebosch, plaatsvervangend burgemeester van Zwijndrecht. In haar openingswoord schetste zij op een leuke manier de verschillen van het burgemeestersambt, toen en nu.

Alle ingrediënten voor de expositie zijn samengesteld door Mark van Mens, die kans gezien heeft om een prachtig tijdsbeeld te schetsen van het bestuurlijke en economische tijdperk in de periode dat De Bruïne burgemeester van Zwijndrecht was.

Burgemeester mevrouw Wiebosch en de heer Mark van Mens, tijdens de openingshandeling van de expositie.

De dag ervoor, donderdag 18 april, is aan de pers en een aantal genodigden (nazaten uit de familiekring van De Bruïne), het gelijknamige Kijk- en Leesboek gepresenteerd. Dit boek, ook van de hand van Mark van Mens, geeft niet alleen veel informatie over het leven en werken van De Bruïne, maar geeft ook een fantastisch kijk op de situatie ten tijde van het bewind van burgemeester De Bruïne (1877-1917. Zeer de moeite waard..!

Lezing Vrijmetselarij

Woensdag 12 juni 2013 om 20.00 uur
(inloop vanaf 19.30 uur)

Door Jacques Piepenbrock, conservator van
het CMC (Cultureel Maçonniek Centrum)
in Den Haag.

Aanleiding voor deze lezing is dat burgemeester
P.J.A. de Bruïne lid was van de Vrijmetselaarsloge
"La Flamboyante" in Dordrecht.

Inschrijven noodzakelijk.

Aan de balie, per telefoon of via e-mail:
klazien@odekerken.net

Wij stellen aan u voor:

Tijdens de Algemene Ledenvergadering, woensdag 27 maart j.l., heeft het bestuur van de HVZ verantwoording afgelegd over de activiteiten en het gevoerde verenigingsbeleid in 2012.

Een prettige en goed bezochte vergadering, die eindigde met een film van het Polygoonjournaal, als herinneringsmoment aan de watersnood in 1953. Het verslag van de vergadering zullen we t.z.t. publiceren, maar m.b.t. bestuurszaken en bestuurstaken, willen wij u nu de mutaties melden en twee nieuwe personen bij u introduceren:

Rob Kaim is door de aanwezige leden gekozen als bestuurslid van de HVZ en zal als nieuwe secretaris in onze vereniging actief zijn.

Anca Goedegebuure is door het zittende bestuur benoemd tot adviseur van de vereniging, een taak die zij ook zal vervullen voor het Stichtingsbestuur van De Vergulde Swaen.

Tevens hebben we afscheid genomen van Pieter de Klerk, die om gezondheidsredenen zijn functie heeft neergelegd. De ontstane vacature moet nog worden ingevuld.

Ook hebben we afscheid genomen van Clement Blacquièr. Vanwege zijn jarenlange deelname aan het bestuur van de Historische Vereniging, ontving Clement als dank het "Swaentje", een insigne dat als decoratie gedragen kan worden.

Clement blijft overigens nog wel secretaris van het stichtingsbestuur van De Vergulde Swaen.

De terugblik

van Pie van der Ven-Stolk:

"HET DORP WAS JE NETWERK"

Pie van der Ven nu.

Hoe het allemaal begon...

Het jaar 1934. Rotterdamseweg 61. Het pand van de voormalige wagenmakerij Lugtenberg staat te koop. Achterin de zaak is een mal van de zware banden, bestemd voor de tuinderskarren die hier werden gemaakt.

Ernaast is een woonhuis. Maar nu is het crisistijd. Er zijn in Nederland een half miljoen werklozen op een totale bevolking van 9

miljoen. Adrianus van der Ven, geboren in Hendrik-Ido-Ambacht, ziet hier een kans liggen, aangemoedigd door zijn familie. "Begin in dat lege pand een zaak met huishoudelijke artikelen, die missen we hier!" Adrianus was opgeleid als onderwijzer, maar er waren geen vacatures en hij was bedrijfsleider geworden in Alkmaar bij het Alkmaars Warenhuis. Maar ook daar werden bezuinigingen doorgevoerd en dus raakte hij zijn baan kwijt. Hij had een (Groningse) vrouw, een zoon, Pim en een dochter.

Adrianus trok de stoute schoenen aan; het pand werd opgeknapt, spullen werden ingekocht en zo opende hij dat jaar een spiksplinternieuwe zaak met huishoudelijke artikelen. Zwijndrecht was er blij mee!

Het toenmalige winkelpand van Van der Ven aan de Rotterdamseweg 61. Inmiddels een wit geverfd kantoorpand.

Pim

Zoon Pim was op dat moment 11 jaar. Als jongeman ging hij weckpotten bezorgen in de gehele omgeving. Dat gebeurde dan op een fiets met een grote mand voorop, een zg. transportfiets. In de

mand lag een molton deken die de weckpotten tegen breuk moest beschermen. Voorheen werd dit werk gedaan door een loopjongen.

De bestseller van de 70er jaren: kop en schotel van Royal Albert.

Omdat de zaken goed liepen kon het echtpaar van der Ven hun (investerings)-schulden afbetalen. Dat was maar goed ook, want de oorlog '40-'45 kwam eraan en de handel lag al gauw plat. Toch hielden zij het hoofd boven water.

Pie

Na de oorlog ontmoette Pim op de woonark van zijn vriend Kees de Boer, Pie (Pietertje) Stolk. Zij was in 1932 geboren in Hendrik-Ido-Ambacht en groeide op in Etten Leur. In Zevenbergen doorliep zij de lagere school en daar behaalde zij ook haar MULO diploma. De twee hadden al snel een klik. Pim was goed in techniek en slaagde snel voor alle vakdiploma's die nodig waren om de winkel over te nemen. Pie kwam in de winkel werken en het stel vormde een goed, elkaar aanvullend team!

In 1953 volgde de bruiloft. Pims ouders gingen nu bóven de winkel wonen en Pim en Pie náást de winkel. Zij kregen drie zoons, in 1954, 1958 en 1963. In 1959 namen Pim en Pie de winkel over.

De gemoderniseerde winkel

Tot nu toe was er in de winkel van Pims ouders van alles te koop. Pim en Pie brachten meer structuur aan in het assortiment en legden zich vooral toe op de verkoop van betere merken, zoals bv. Royal Albert, Gero, WMF, BK en Brabantia. De serviezen van Royal Albert waren geliefd, vooral de klassieke Engelse kop en schotels. Deze kostten (let wel in guldens) f. 6,95, f. 9,95 of f.12,95. Als cadeau werden deze verpakt in een mooi en speciaal doosje.

Ook behoorden drinkserviezen tot de collectie o.a. van de merken Leerdam, Kristal Unie en Zwiesel. Belangrijk waren ook de luxe artikelen zoals bijvoorbeeld Makkumer aardewerk en de prachtige bloempotten van Plateelbakkerij Zuid-Holland. Deze bloempotten waren mat geglazuurd en hadden een bloemmotief. Wanneer de tuinders een goede zomer achter de rug hadden, was dat te

Het echtpaar Pim en Pie van der Ven, in de tijd dat hun winkel grote bekendheid genoot vanwege het ruime en exclusieve assortiment.

merken in de winkel; hun vrouwen kochten dan luxe artikelen.

Het netwerk

Zwijndrecht was een gemoedelijk dorp; de meeste mensen kenden elkaar. Contact met klanten was belangrijk en daarvoor was Pie in de wieg gelegd. Eens kwam er een wat oudere dame die zich zo op haar gemak voelde in de winkel, dat ze vroeg of Pie haar schoenveters even wilde vastmaken omdat zij dat zelf niet goed had gedaan. Geen probleem dus voor Pie. Zij genoot van zulke dingen; de klanten werden graag door haar geholpen. Dat vertelde zich wel door en zo ontstond het netwerk. Maar niet alleen Pie was een goede verkoopster, ook de medewerksters, zoals o.a. Jeanne Baan en Bep van 't Hof, droegen hun steentje bij.

Hoe het verder ging

Helaas kreeg Pim problemen met zijn gezondheid. Dat vergde veel van Pie. Het werd uiteindelijk een zware job. Vaak maakte zij veel overuren, wanneer bijv. de etalages veranderd moesten worden. Ook ging zij iedere maandag voor inkopen naar de beurs in Utrecht. Toen zich in 1983 een koper voor het bedrijf meldde, namen Pim en Pie dan ook het besluit om de stoppen met de zaak.

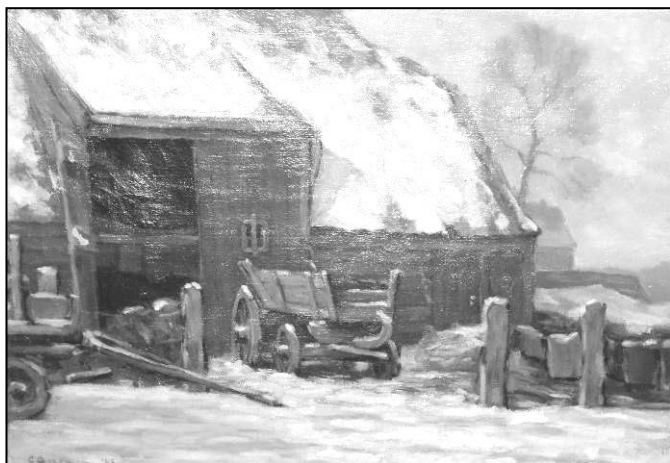
Deze koper was dhr. Groeneveld; hij was de vertegenwoordiger van de Engelse serviezen en kende het bedrijf. En zo werd hij dus de nieuwe eigenaar, samen met zijn vrouw tot 2002.

Pim is in 1996 overleden en Pie woont nog steeds in Zwijndrecht, niet ver van de plek waar het allemaal begon.

Haar huidige huis ademt nog steeds de sfeer van de winkel...

Nieuwe aanwinsten

In het afgelopen kwartaal zijn er weer verschillende 'producten' ingeleverd waar wij als Historische Vereniging een goede bestemming aan kunnen geven. Uiteenlopend van foto's, kranten en voorwerpen uit grootmoeders tijd; te veel om op te noemen. Eén object willen we er even uitlichten. Het betreft een schilderij van Clement Bezemer, uit zijn vroege periode. Het is geschonken door Gonnie de Klerk. Het is zijn eerste schilderij van na de oorlog, gedateerd 1945.

De boerderij, bekend als de "boerderij van Schouten", links naast de voormalige winkel van Van der Ven.

Voor de Vergulde Swaen dus een bijzondere aanwinst. Gonnie de Klerk is de dochter van Pieter de Klerk, oud-tuinder en ook een begenadigd tekenaar. Een aantal jaren geleden heeft Gonnie ook twee mappen met krijttekeningen van haar vader aan de Oudheidkamer geschonken. Veel (bijna) vergeten plekjes in Zwijndrecht heeft hij vastgelegd in zijn krijttekeningen. Deze tekeningen worden regelmatig gebruikt om andere tentoonstellingen op te luisteren.

www.swaen.org

Aantal bezoekers: 4500 bezoekers per maand...!!!

We hebben het nu over bezoekers van de website van De Vergulde Swaen; ca. 4500 bezoekers per maand, als gemiddeld aantal...! En voor de kenners: dit is niet het aantal 'hits' maar het werkelijke aantal mensen die onze website (be)zoeken. Ongeveer de helft bezoekt onze site vanuit Nederland, de andere helft zijn bezoekers vanuit het buitenland. Leuk om te weten, toch?

De site biedt een ongelooflijke hoeveelheid informatie over de historie van Zwijndrecht. U vindt er ook actuele informatie over exposities, reserveringen, openingstijden, enzovoort.

Vrijwilligers gezocht

Nog steeds zijn het bestuur en het vrijwilligerscorps van onze vereniging niet compleet. Er is dringend behoefte aan mensen die specifieke taken kunnen verrichten. Tijdens de laatstgehouden Algemene Ledenvergadering, werd de suggestie gedaan om onderstaande oproep te herhalen...

1. Redacteur (m/v)

Taken: Zorgen voor inhoudelijk interessante artikelen, nieuwtjes of wetenswaardigheden, die te maken hebben met de historie van Zwijndrecht, bedoeld voor o.a. deze Mededelingenkrant. Dat hoeft u niet alleen te doen. Het bestuur, maar ook geïnteresseerde leden, leveren ieder kwartaal nieuws en berichten aan.

2. Bestuurslid (m/v)

Taken: Leiding geven aan (in sommige gevallen) individuele vrijwilligers en/of een werkgroep. Enkele 'dagdeel-diensten' per maand aanwezig zijn in De Vergulde Swaen en actief deel uitmaken van het bestuur van de Historische Vereniging Zwijndrecht.

3. Vrijwilliger(sters)

Onderstaande taken zijn dringend noodzakelijk:

- **Medewerkers Werkgroep WIR**

Registreren en/of invoeren van gegevens in de computer, met als doel onze collectie digitaal op te slaan en met bepaalde software toegankelijk en (wederom) vindbaar te maken.

Computerkennis is gewenst. Kan ook als thuiswerk worden gedaan.

- **Medewerkers Algemeen**

Baliedienst (receptie), bardienst, rondleidingen of onderhoudsdiensten. Geen speciale vaardigheden vereist.

Er wordt gewerkt in halve dagdelen. U kunt zelf uw indeling bepalen. Ook het aantal keren per maand bepaalt u zelf. Als bestuurslid is de bijdrage/samenwerking wat intensiever.

Heeft u belangstelling?

Neem dan contact op met Jan van Dalen (voorzitter) om te kijken of het iets voor u is.

E-mail: jan.van.dalen.17@gmail.com

of per telefoon: 078-6154950.

Een extra optie is, dat u ons een tip geeft over mogelijke kandidaten die deze Mededelingenkrant niet ontvangen.

Wij nemen dan contact op deze kandidaat.

Wintervoorleesavonden

Herinneringen, als verslag, aan verhalen, gelezen in de stijkamer van de Vergulde Swaen.

Op woensdag 30 januari was de start van de Wintervoorleesavonden precies zoals het moest zijn; buiten was het guur en binnen gezellig en vol. Nelleke van Pelt zorgde voor de perfecte invulling met de prachtig klein gehouden psychologische roman "Het kleine meisje van meneer Linh" van de Franse auteur Philippe Claudel.

De tweede avond, dinsdag 5 februari, zat Max van de Pol naast de open haard. Hij koos voor het boek "De stille Finale" geschreven door Henk Vaessen. Het verhaal speelt zich af op de Veluwe, rond een Joodse familie. Over de traumatische oorlogservaringen van de vader wordt nooit gesproken. Wanneer zijn zoon er aarzelend naar vraagt vertelt hij, voor een keer, hoe hijzelf en zijn tweelingbroer, als enigen van het gezin, de verschrikkingen van het concentratiekamp overleefden.

Woensdag 13 februari bracht Aaike Kamsteeg (wethouder van de gemeente Zwijndrecht) een onderhoudende, eerst ietwat wiskundig getinte, avond vol paradoxen. Als toegift humoristische verhalen uit de roman van Eekhout over de Vlaamse "Pastoor Poncke".

Woensdag 20 februari las Hans Kooiman uit Tsjechov. Hans mag gerust een trouwe en zeer gewaardeerde gastlezer genoemd worden; een ware Tsjechov vertolker!

Dinsdag 26 februari was het de beurt aan Ella Hannewijk. Met een episode uit het boek "Het Zwijngen van Maria Zachea", een ware familiegeschiedenis door Judith Koelemeijer, had zij een fantastische keuze gemaakt. "De Gelukkige Prins", een tijdloos sprookje, van de Ierse schrijver Oscar Wilde sloot deze avond af.

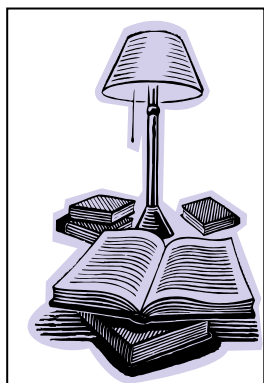
Tenslotte was op dinsdag 5 maart de beurt aan Rineke Koek. Zij declameerde verhalen van Godfried Bomans en de eveneens door Bomans geschreven muziek werd vertolkt door rockgitarist Carlo Broere, jazzbassist Bill Scott Mookhoek met zang van Kiki Luitwieler.

Deze extra feestelijke avond werd gehouden in een volle gelagkamer als afsluiting van een goed bezochte serie Wintervoorleesavonden.

Wordt vervolgd...

Ook het komend seizoen zullen er weer voorleesavonden georganiseerd worden. Heeft u belangstelling?

Let dan op onze publicaties, persberichten en raambiljetten.

Expositie

200 jaar Koninkrijk

Een unieke samenwerking van vier historische verenigingen

Vanaf vrijdag 27 september 2013 houden de Oudheidkamers van Barendrecht, Ridderkerk, Hendrik Ido Ambacht en Zwijndrecht een gezamenlijke tentoonstelling over "200 jaar Koninkrijk".

In deze vier, gerelateerde, exposities zal Barendrecht de periode Willem I en Willem II belichten; Zwijndrecht gaat voor Willem III; Hendrik Ido Ambacht richt de aandacht op Emma en Wilhelmina en Ridderkerk behandelt de periode Juliana, Beatrix en Willem Alexander.

Het ligt in de bedoeling dat bij iedere afzonderlijke expositie daar om heen ook 'plaatselijke Koninklijke momenten' in herinnering worden gebracht. Het Johannes Post museum in Rijsoord sluit hierbij aan met een levensechte presentatie (3D, beeld en geluid) van de landing in Scheveningen in 1813 van erfprins Willem Frederik van Oranje Nassau (1772-1843), waarmee het nu 'Tweehonderdjarig Koninkrijk der Nederlanden' een aanvang nam.

Het bezoek aan de vier exposities is gratis. Er wordt een stempelkaart verstrekt met adressen en openingstijden van de vier Oudheidkamers en het Johannes Post museum in Rijsoord. Vier stempels van de vier verschillende exposities geven recht op 50% reductie op de toegangsprijs (€ 4.00 i.p.v. € 8.00) van het Johannes Post museum, inclusief het bijwonen van bovengenoemde presentatie.

Oproep:

Heeft u materiaal over Koning Willem III, dat wij als Historische Vereniging mogen gebruiken voor de expositie?

Heeft u nog ergens foto's van een koninklijk bezoek aan Zwijndrecht of exclusieve oranje-spullen zoals serviesgoed, glaswerk, enzovoort..?

Neem dan contact op met Klazien Odekerken tel: 078-6191673 of via e-mailadres:

klazien@odekerken.net

Wie herkent de mensen die op deze foto's voorkomen?

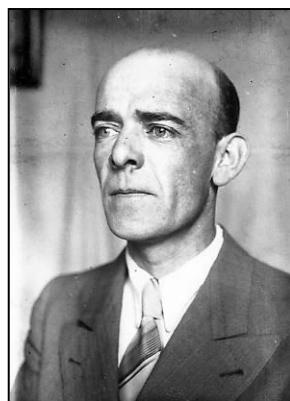
Tijdens de opening van de tentoonstelling "De Bruïne", drukte een bezoeker ons een 25-tal foto's in de hand, met de opmerking: "heb ik ergens gevonden, ik weet niet meer waar en ik weet ook niet wie het zijn of van wie ze zijn..."

De foto's komen vast en zeker uit Zwijndrecht, getuige de afgebeelde gebouwen aan de Rotterdamseweg, waaronder de Gereformeerde kerk, het voormalige bankgebouw van de Rabo en de Mulo-school die ooit tussen de bank en kerk stond. Maar de personen (zie foto's hiernaast) zullen zeker ook een naam hebben. En die willen we graag weten...

Kortom: kent u, of weet u, namen van de hier afgebeelde personen? Laat het ons dan weten.

U kunt bellen, langs komen of de informatie verstrekken aan onze secretaris Rob Kaim via zijn e-mailadres: rkaim@online.nl

Misschien kunnen we er iemand blij mee maken, dan wel dat we deze foto's kunnen benoemen en opnemen in onze archieven.

Colofon

De Vergulde Swaen Mededelingenkrant is een uitgave van, voor en door leden van de Historische Vereniging en vrijwilligers die zich inzetten voor de Oudheidkamer. Verschijnt (minstens) 3x per jaar. Overname van tekst en beeld is alleen toegestaan met bronvermelding. Aan de publicaties in deze krant kunnen geen rechten worden ontleend.

ISSN: 1571 – 9766. Oplage: 750 stuks. Kopij inleveren voor de komende uitgave: uiterlijk 1 augustus 2013

Redactieadres: Rotterdamseweg 55, 3332 AC Zwijndrecht of via e-mail: verguldeswaen@telfort.nl. De "Vergulde Swaen" is geopend elke woensdag en zaterdag van 10.00 tot 16.00 uur en 's zondagsmiddags van 14.00 tot 17.00 uur. Informatie en reserveringen: Telefoon 078-6125681

www.swaen.org